

# UPOKOJENEC

GLASILO DRUŠTVA DRŽAVNIH UPOKOJENCEV ZA DRAVSKO BANOVINO V LJUBLJANI

Št. 10.

Ljubljana, dne 27. oktobra 1937.

Leto II.

Uredništvo in uprava: Miklošičeva cesta št. 22/II. Izhaja enkrat mesečno.

## Upokojenci — prezrti in potrti

Po tolikih obljubah in danih besedah, da se bodo z ozirom na rastočo draginjo in na nevzdržni gmotni položaj uradnikov in upokojencev povečali njihovi prejemki, so listi dne 7. oktobra objavili oficialno vest, da je ministrski svet sklenil s 1. dnem novembra t. l. povišati prejemke. Še isti dan je finančni minister Dušan Leticica sprejel v svojem kabinetu poročevalce in jim dal o sklepu ministrskega sveta prejšnjega dne daljšo in podrobnejšo izjavo, ki je **tako porazna za upokojence, da je naravnost konsternirala vse prizadete**, in ki bi se nam zdela neverjetna, ako bi je ne videli črno na belem.

Po tej izjavi g. ministra financ se s 1. dnem novembra t. l. povišajo plače samo aktivnim uradnikom, upokojenci pa so prezrti in izključeni od tega povišanja!

Usodna izjava se namreč glasi:

„Slabo stanje, ki so vanj zašle naše državne finance v gospodarski krizi, je prisililo kraljevsko vladu, da je septembra 1935 posegla po znižanju prejemkov javnih uslužbencev. Bila je to težka žrtev, ki so jo morali naši nameščenci prenesti. Toda samo s to žrtvijo je bilo moči priti do ozdravljenja državnih financ. Tudi sedaj stanje državne blagajne še ni tako krepko, da bi moglo prenesti breme popolnega in vsestranskega regresa tistega, kar se je državnim uslužbencem in upokojencem vzelo pred dvema letoma. Sicer bi stanje blagajniških prihrankov samo po sebi moglo dati tudi to možnost, če ne bi bili ti večji dohodki angažirani za druge potrebe državne skupnosti, ki se jim mora zmerom dati prednost. Zato obstoji za zdaj **možnost zboljšanja prejemkov samo za aktivne državne nameščence**. Pa tudi pri njih se ni moglo doseči zboljšanje vseh tistih vrst prejemkov, ki jih je zadelo znižanje osebnih doklad septembra 1935. Pred-

vsem se je kraljevska vlada odločila zvišati osebne doklade na višino, na kateri so bile pred znižanjem septembra 1935. Toda zvišanje osebnih doklad se nanaša samo na državne uslužbence, ki zavzemajo na lestvici prejemkov srednje, nižje in najnižje mesto. Na uslužbence 1. stopnje 4. skupine in višjih skupin se ne nanaša.

Glede rodbinskih doklad je kraljevska vlada sklenila dati vsem državnim uslužbencem in upokojencem ne glede na čin in položaj za vzdrževanje njihovih otrok tisto pomoč, ki so jo imeli pred znižanjem septembra 1935. Rodbinske doklade za ženo to pot zaradi državnoblagajniških razlogov še nismo obnovili. **Zvišani prejemki se bodo izplačevali počenši z mesecem novembrom**. Ministrski svet je z istim odlokom pooblastil tudi samoupravna telesa, da smejo v mejah svojih finančnih možnosti izvršiti ustrezajoče povečanje prejemkov pri svojih aktivnih uslužbencih.

Nedvomno bodo ti, čeprav delni, ukrepi za zboljšanje prejemkov povečali kupno moč državnih uslužbencev. Zadnji dve leti so morali mnogi državni uslužbenci zaradi znižanja prejemkov kriti svoje potrebe s posojili, katera bodo sedaj z zvišanimi prejemki lahko hitreje vračali.

Septembra 1935 izvršena redukcija prejemkov je prinesla državni blagajni prihranek pri izdatkih za 380 milijonov dinarjev. Celotni učinek sedanjega zvišanja da okoli 240 milijonov dinarjev.“

Treba je namreč pomisliti, da so bili upokojenci, dasi je njihov gmotni položaj mnogo slabši nego položaj aktivnih nameščencev, **pri vsakem znižanju prejemkov v enaki meri prizadeti kakor aktivni nameščenci in so z njimi delili isto usodo**.

## Izredni občni zbor

Društva državnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani

bo

v nedeljo, dne 14. novembra 1937 ob pol 9. uri dopoldne v dvorani

hotela „Metropol“, Miklič

Masarykova cesta

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Sklepanje o ustanovitvi posmrtnega sklada za društvene člane in o izpremembi pravil.
3. Slučajnosti.

Ako bi občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, bo pol ure kasneje nov občni zbor na istem kraju in z istim dnevnim redom ob vsakem številu članov.

OPOMBA: Predloge, o katerih naj se sklepa, je treba prijaviti pisмено najkasneje 8 dni pred občnim zborom.

ODBOR.

Sedaj pa, ko je vlada prišla do prepričanja, da nikdo ne more več živeti od sedanjih prejemkov in da leze v čim dalje večje dolgove, ko se je po neštetih intervencijah, vlogah in spomenicah tudi z naše strani končno vendarle odločila priskočiti na pomoč, oziroma popraviti l. 1935. storjeno krivico, **je ločila aktivne uradnike in upokojence ter zadnje izključila od vsakega povišanja pokojnin ali doklad!**

Aktivni nameščenci nas ne smejo napačno razumeti! Ne zavidamo jim povišanja prejemkov, temveč jim ga privoščimo iz vsega srca; saj nismo našega boja za

izboljšanje nikdar omejili na upokojence, temveč smo vedno paralelno s svojimi zahtevami terjali tudi povišanje njihovih prejemkov. Toda če nas je vedno **skupno zadelo vsako znižanje** prejemkov, ne moremo razumeti, **zakaj smo sedaj izključeni od povišanja**. Saj je znano, da imajo upokojenci nižje prejemke nego aktivni nameščenci, da živijo torej v težavnejših in hujših razmerah, da povečini stradajo in umirajo od gladu — in vendar se je našla vlada, ki je upokojence izključila od povišanja prejemkov.

Ako bi gospodje okoli zelene mize čitali pritožbe in dopise, ki nam prihajajo dan za dnem in ki razgrinjajo strahotne slike bede in pomanjkanja med nekaterimi sloji upokojencev, ne bi mogli ostati

Izjava namreč pravi: „Sicer bi stanje blagajniških prihrankov samo po sebi moglo dati tudi to možnost, t. j. da bi **moglo prenesti breme popolnega in vsestranskega regresa** tistega, kar se je državnim uslužbencem in **upokojencem** vzelo pred dvema letoma — in vendar se vrne nekaj samo aktivnim nameščencem, upokojencem pa nič! Ti večji dohodki so namreč „angažirani za druge potrebe države, ki se jim mora zmerom dati prednost“ — — — — —

Mi pa kljub temu ne izgubimo poguma in se ne damo streti. S podvojeno silo in žilavostjo pojdemo v boj za naše pravice, zakaj pokojnina ni miloščina, temveč pridobljena pravica in borbe za pravico nam ne more nikdo zabraniti. Upokojenci! Tudi Vi ne smete vreči puške v koruzo, še bolj morate strniti svoje vrste; zaupajte svoji organizaciji, okrepite njeno odpornost, dokler nas njena borba ne pripelje do zmage!

## Nezgodna renta in doklade

Finančno ministrstvo je v nekem primeru pojasnilo, da je nezgodno rento, katero prejema vdova za svojo hčer po nesrečenem očetu od bratovske skladnice, smatrati kot enako „Invalidski podpori“, iz čl. 20, lit. e, uredbe od 19. dne septembra 1935, štev. 37.600/I. Če ta renta ne presega 250 din na mesec, ima vdova navzlic temu pravico do rodbinske pokojnine za hčerko. Take nezgodne rente torej ni smatrati za rodbinsko pokojnino. („Naš Glas“ štev. 19. z dne 1. oktobra 1937.)

## Članske ugodnosti

Člani dobivajo list „Upokojenec“, ki izhaja v drugi polovici vsakega meseca, **brezplačno**.

„Upokojenec“ je nujno potreben vsakemu drž. upokojencu, upokojenkam in vdovam, saj prinaša vsa navodila in pojasnila, tolmači uredbe, opozarja svoje člane na vse, da jih obvaruje nepravilnih in neprijetnih posledic, predvsem v materijelnem oziru, ki so neizogibne, če ni vsak sproti poučen o vseh predpisih in izpremembah zakonitih določb.

Popusti pri parobrodskih družbah na Sušaku in v Dubrovniku, in sicer trikrat na leto **od razreda do razreda**, t. j., da plača 3. razred in se vozi v drugem, oz. 2. razred in se vozi v prvem razredu, kar znaša **nad 50% popusta!**

Pogoj je pa, da se mora za ta popust prositi pri društvu, ki predloži prošnjo eni ali drugi družbi, kakor pač prosilec želi. Prosilec naj zahteva z dopisnico pri društvu predmetno tiskovino, ki se mu takoj pošlje; tiskovino izpolni in jo vrne društvu. Družba pošlje legitimacijo za znižano vožnjo najkasneje v enem tednu.

Tega popusta so deležni tudi rodbinski člani (žena in otroci). Smer vožnje (n. pr. iz Sušaka do Kotora in nazaj) se mora v prošnji navesti.

Društvo intervenira za vsakega člana v vseh osebnih zadevah (posebno glede pokojninskih prejemkov itd.) pri centralnih oblastvih in daje vse

zaželjene informacije pismeno ali ustno — vse brezplačno.

Naši člani imajo znatne popuste v raznih zdraviliščih in kopališčih v Sloveniji in izven Slovenije, predvsem v času pred sezono in po njej.

**Ljubljanske člane opozarjamo predvsem na znatni popust v kopališču hotela „Slon“ za parne in kadne kopeli proti društveni izkaznici, ki jo dobé člani v društveni pisarni brezplačno.**

Mestni pogrebni zavod je priznal našim članom naslednje popuste: v II. razredu 235 Din, v III. 160 Din in v IV. 92 Din. Opozarjamo pa vse rodbinske člane, da se morajo takoj pri naročilu pogreba izkazati z društveno izkaznico ali potrdilom o članstvu.

## Važne tiskovine

Društvo ima na zalogi naslednje tiskovine z vsemi potrebnimi navodili:

1. Prošnje za odmero pokojnine;
2. prošnje za pogrebino;
3. prošnje za dvomesečno podporo;
4. navodila za pridobitev pokojnine in predujma nanjo. Kdaj zapade pokojnina? Splošna opozorila.

Te tiskovine stanejo po 1 din izvod.

# Osnutek pravilnika

**Posmrtnega sklada banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani, ki bo predložen na izrednem občnem zboru, dne 14. novemb. t. l. v razpravo in sklepanje**

### § 1.

#### Ime in sedež.

Banovinsko društvo državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani ustanavlja v smislu sklepa izrednega občnega zboru, ki je bil dne 14. novembra 1937., na podlagi § 2, točke 3) društvenih pravil posmrtni sklad v korist svojim članom.

Ta posmrtni sklad se imenuje: „Posmrtni sklad banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani“ in ima svoj sedež v Ljubljani.

V tem pravilniku se omenjeni sklad na kratko imenuje „Posmrtni sklad“ ali samo z začetnicama „P. S.“

### § 2.

#### Namen sklada.

Namen posmrtnega sklada je, da po smrti članov (ic) nudi zakonitim dedičem, odnosno upravičencem podporo, da se obvarujejo pred najbližjo in najhujšo stisko in bedo.

Društvena uprava izplača po smrti člana posmrtnega sklada omenjeno podporo zakonitim naslednikom, pri katerih je član živel, oziroma tisti osebi, ki jo član označi kot za to pooblaščen, ali tisti osebi, ki člana pokoplje in se verodostojno izkaže, da je plačala pogrebne stroške.

Ta oseba pa ima pravico samo do efektivnih pogrebniških stroškov, ako predloži potrebne dokumente, račun o stroških in potrdilo, da je izvršila pogreb, in sicer samo do višine vsot, določenih v § 7 tega pravilnika.

Vsak član lahko ob vpisu na pristopnici ali v zaprti kuverti najkasneje v teku 6 mesecev po vstopu označi ime tiste osebe, ki je pooblaščen sprejeti posmrtno podporo, in izroči to kuverto, oziroma jo dostavi društveni upravi v Ljubljani. To izjavo ali vsebino kuverte lahko s pismeno izjavo po želji izmenja.

### § 3.

#### Članstvo.

Članstvo P. S. sestoji iz:

- a) rednih in
- b) izrednih članov.

Reden član P. S. more biti vsak državni in samoupravni upokojenec in vdove takih upokojencev, ki so člani banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani.

Izreden član more biti zakonita soproga vsakega državnega ali samoupravnega upokojenca — člana društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani, kolikor ni sama upokojenka, ker je v tem primeru sama reden član; nadalje vsak aktivni državni

in samoupravni uslužbenec, njihove soproge ter sirote rednih in izrednih članov P. S.

Kadar umre soproga kot reden član, tedaj postane njegova vdova, ako je doslej bila izreden član P. S., reden član in prav tako postane tudi aktivni uslužbenec, ki je bil izreden član P. S., reden član P. S., kadar se upokoji in vstopi v društvo.

Tako redni, kakor izredni člani P. S. imajo enako pravico do posmrtnih podpore, določene po določilih tega pravilnika.

Pristop k posmrtnemu skladu je treba pisмено prigrasiti društvenemu upravnemu odboru. Odbor odloča o sprejemu, ni pa obvezan navesti vzroke, ako se sprejem odkloni. Proti odklonitvi je dopusten priziv na občni zbor (§ 14 in 15 društvenih pravil).

Vsak redni in izredni član P. S. mora ob pristopu podpisati izjavo: „Da je popolnoma zdrav, zlasti da ne bolega na jetiki, na raku ali na kaki drugi bolezni, ki se po zunanem izgledu ne dá ugotoviti.“ To izjavo podpišeta dva člana uprave.

Ob vpisu je treba predložiti tudi krstni (rojstni) list ali kak drug verodostojen izkaz o letih starosti.

#### § 4.

##### Članarina.

Vsak redni ali izredni član P. S. je dolžan za članstvo v P. S. vplačati enkratno vpisnino v znesku 10 din ter enkrat za vselej 2 din za stroške vpisa in pravilnika, ki ga prejme. V starosti čez 60 let se ta vpisnina zvišuje po naslednjih stopnjah:

Za starost od 60 do 65 let	din	50.—
„ „ od 65 do 70 „ „	„	60.—
„ „ od 70 do 75 „ „	„	70.—
„ „ od 75 do 80 „ „	„	80.—
„ „ čez 80 „ „	„	90.—

##### Mesečna članarina za redne in izredne člane P. S. znaša 10 din.

Ta članarina se določa začasno za dobo dveh let. Vplačana članarina in vpisnina se ne more v nobenem primeru vrniti in nikdo nima pravice zahtevati njeno povračilo.

Zvišana vpisnina se more plačati v 6 enakih mesečnih obrokih.

#### § 5.

##### Dolžnosti članstva.

Vsi redni in izredni člani P. S. so dolžni poleg enkratnih stroškov ob vpisu redno plačevati mesečno članarino, določeno v § 4 tega pravilnika.

Ako bi član zaporedoma skozi tri mesece ne plačal članarine in bi tega tudi ne storil na enkratnem opomin, se bo smatralo, da je izstopil iz P. S. in vsa njegova dotedanja vplačila pripadejo posmrtnemu skladu. Tak član nima pravice pod nobenim pogojem zahtevati povračilo teh plačil.

Tak član se lahko izjemoma ponovno včlani v P. S. Ako je že prekoračil 60. leto

starosti, se sprejme ponovno samo po zdravniškem pregledu, da je popolnoma zdrav.

Tak član se smatra za popolnoma novega člana, doseže pa ponovno vse pravice po določilih tega pravilnika kot nov član, brez ozira na to, koliko časa je bil prej član, razen ako doplača vse zamujene obroke.

Ako ne more član zaradi mobilizacije izvrševati svojih dolžnosti, se ne izključi iz posmrtnega sklada, temveč se v slučaju njegove smrti postopa po § 12 tega pravilnika.

#### § 6.

##### Pravice članov.

Redni in izredni člani P. S. uživajo vse pravice, omenjene v § 2, ki jih dosežejo po določilih § 7 tega pravilnika. Razen tega pa so deležni vseh nadaljnjih beneficij, ki jih uprava društva v bodoče izvede v korist članom P. S. in ki jih odobri glavna skupščina.

Vsi redni in izredni člani P. S. se morajo absolutno pokoravati sklepom glavne skupščine banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani in se odrekajo vsem ugovorom proti sklepom te skupščine.

Na društvenih skupščinah imajo samo člani tega sklada pravico glasovati o predmetih, ki se tičejo posmrtnega sklada.

#### § 7.

##### Višina posmrtnih podpore.

Višina posmrtnih podpore se določa po trajanju članstva, ki se računa od dneva plačila prve mesečne članarine, in ako je članarina redno plačana do smrti, izplača P. S. v § 2 odst. 2 navedeni osebi kot posmrtno podporo:

po dovržitvi članstva 6 mes. din	500.—
po dovržitvi članstva 1 leta din	1000.—
po dovržitvi članstva 2 let din	1250.—
po dovržitvi članstva 3 let din	1500.—
po dovržitvi članstva 4 let din	1750.—
po dovržitvi članstva 5 let din	2000.—

Ako član tudi po enkratnem opominu ne plača članarine skozi tri mesece, izgubi pravico do posmrtnih podpore.

Vse zgoraj ugotovljene članarine se plačujejo, počenši od 1. dne meseca, ki sledi pristopu.

#### § 8.

##### Prestanek članstva.

Članstvo prestane:

- vsled smrti,
- po pismeni izstopni izjavi,
- z izključitvijo

Kdor je nehal biti član banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani, bodisi, da je sam izstopil ali da je bil izključen, prestane avtomatsko biti član P. S.

Razen slučajev, navedenega v § 5 tega pravilnika, lahko vsak član P. S. izstopi

iz P. S. Tak član mora svoj izstop pisмено javiti in plačati članarino do javljenega izstopa. Nikdo, ki je kakorkoli nehal biti član P. S. (izstopil, se izbrisal ali izključil), nima pravice do povratka vpisnina in članarine v nikakem primeru in pod nobenim pogojem, temveč pripadejo ta vplačila nepreklicno posmrtnemu skladu.

#### § 9.

##### Dohodki in imetek P. S.

Celokupni dohodki P. S. in njegovi redni in posebni rezervni fondovi se morajo knjižiti ločeno in se iz vseh dohodkov rednih in posebnih rezervnih fondov, ne more izplačevati ničesar drugega — brez posebnega sklepa glavne skupščine društva — razen posmrtnih podpor.

Vpisnina, članarine in ves čisti dohodek P. S. se zbirajo v redni rezervni fond in, kadar doseže ta fond vsoto 500.000 dinarjev, se osnuje poseben rezervni fond, v katerega se vlagajo vpisnina, članarine in ves čisti dohodek P. S. vse dotlej, dokler obresti obeh fondov ne bodo pokrivali izdatkov za posmrtno podporo. Kadar se to doseže, določi glavna skupščina društva uporabo čistih presežkov. Ako bi redni in posebni rezervni fond s svojimi obrestmi pokrivala izdatke za posmrtno podporo, potem določi glavna skupščina društva, vpoštevaje številčno stanje članstva, pritok članarine in druge dohodke, ali je mogoče povišati posmrtno podporo.

Imovino posmrtnega sklada upravlja upravni odbor banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani v smislu določil tega pravilnika, ločeno od imovine društva, kontrolo pa vrši društveni nadzorni odbor in glavna skupščina društva, ki je edino kompetentna izpreminjati ta pravilnik.

Vsi dohodki in razpoložna imovina P. S. morajo biti vloženi v enega ali več državnih ali samoupravnih denarnih zavodov, kakor to odloči upravni odbor, in sicer najdalje v roku treh dni, ko so dospeli v društveno blagajno.

#### § 10.

##### Izplačilo posmrtnih podpore.

Posmrtna podpora se izplača tisti osebi, ki je v smislu § 2 za to pooblaščen, ako pa take osebe ni, na roke zakonitih naslednikov in, ako tudi takih ni, tistemu, ki je pokojnika pokopal in se izkaže po določilih § 2, 7 in tega paragrafa.

Odstop ali cesija podpore, ki pritiče upravičencem po § 2 t. pr. ni dopusten ter je podpora izvzeta od izvršbe v smislu § 209 točka 5 izvršilnega postopka. Posmrtna podpora se more razen primerov, navedenih v § 2, odstopiti edino društvenim ustanovam in prav tako se more tudi pravica do nje delno ali v celoti zastaviti v korist eventualni kreditni in hranilni sekciji društva. V takih slučajih izgubi prej dano pooblastilo za prejem podpore vsako veljavo.

Za izplačilo posmrtnih podpore je treba predložiti mrliški list in pobotnico, kakor tudi dokaz o zadnjem vplačilu članarine. Ako je pokojni član bil manje nego tri mesece v zaostanku z vplačilom članarine, se ta dolg odbije od posmrtnih podpore, kakor tudi dolgovi, navedeni v drugem odstavku tega paragrafa.

Pri zakonitih naslednikih (žena, otroci) je treba predložiti mrliški list, pobotnico in potrdilo o izvršenem pogrebu.

### § 11.

#### Ustavitev izplačila posmrtnih podpore.

Posmrtna podpora se ne izplača tistim v § 2 odst. 1., 2. označenim osebam, ki so ali same usmrtila rednega ali izrednega člana P. S. ali ako se je to usmrčenje izvršilo z njihovo vednostjo, sodelovanjem ali pospeševanjem.

V takih slučajih se izplačajo efektivni stroški tistemu, ki je pokojnika pokopal, po določenih § 2, 7 in 10 tega pravilnika.

Nadalje se posmrtna podpora ne izplača, ako je umrl član o priliki pristopa zatajil leta starosti in ako je ta razlika večja od dveh let.

Za eventualno izpodbijanje smrtnega slučaja se izplača posmrtna podpora samo na podlagi sodne odločbe, toda z omejitvami, navedenimi v §§ 2, 7, in 10 tega pravilnika in sicer brez kakih obrestí.

Nasledniki storilcev, sostorilcev in pospeševalcev, omenjenih v prvem odstavku, nimajo nikakih pravic do kakršnekoli odškodnine, kakor tudi ne pravic do povračila vplačanih zneskov.

### § 12.

#### Postopek v primeru nalezljivih bolezni, (epidemije) in višje sile (vis maior).

V primeru nalezljivih bolezni (epidemije) ali višjih sil (vis maior), ki imajo za posledico prekoračenje povprečnega števila smrtnih primerov in ki se uradno ugotoví, se odgodi izplačilo posmrtnih podpor do prestanka epidemije ali višje sile. V tem primeru skliče upravni odbor takoj po prestanku epidemije ali višje sile izredno glavno skupščino društva, na kateri se določi, v katerem razmerju se po razpoložljivih sredstvih izplača posmrtna podpora za umrle člane.

### § 13.

#### Likvidacija P. S.

Posmrtni sklad se razdruži: 1) ako upravno oblastvo to odloči, 2) ako to sklepe občni zbor društva, ki v obeh primerih odloča o uporabi premoženja posmrtnega sklada. (§ 6, zadnji odstavek).

### § 14.

#### Sklep.

Da se je ta pravilnik razpravljaj in v celoti sprejel na izredni glavni skupščini banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani, ki je bila dne 14. novembra 1937., potrjujemo

tajnik:

predsednik:

## Predstavka zaradi povišanja prejemkov

Bratsko društvo državnih in samoupravnih upokojencev za Savsko banovino v Zagrebu je kot poslevoedeče društvo na našo pobudo in naš predlog predložilo gospodu ministrskemu predsedniku in g. ministru financ naslednjo predstavko:

Predmet: Prejemki državnih uslužbencev in upokojencev.

Dobra administracija države predstavlja njeno silo in moč in v veliki meri pospešuje njen napredek. Zato se v vseh dobro upravljanih državah posvečuje vprašanju uslužbencev, ki so duša in hrbtenica dobre administracije, posebna pozornost.

Naloge in funkcije državnih uradnikov so se zlasti po svetovni vojni povečale in pomnožile, dasi je uradnik slabše oskrbljen, nego je bil poprej. Poleg tekočih poslov so državnim uradnikom naložena tudi dela, ki se tičejo zakonodajnih poslov, to je pripravljane načrtov mnogoštevilnih zakonov, ki so bili potrebni za ureditev mlade države, nadalje sestavljanje uredb z zakonsko močjo, sestavljanje proračuna itd.

Državni uslužbenci imajo za vestno izvrševanje svojih nalog moralno pravico, da bi bili za svoje veliko delo in odgovorne posle pošteno plačani, da bi se mogli tem intenzivneje posvetiti svoji službi. Državni uslužbenci so po svojih prejšnjih prejemkih pripadali **srednjemu stanu**, sedaj pa je s ponovnim znižanjem njihovih prejemkov gospodarska sila tega stanu tako oslabela, da je dandanes velik del uslužbencev popolnoma proletariziran. Na ta način slabi srednji stan v občeh in množi število nezadovoljnih in slabo plačanih ljudi, na drugi strani pa se grabi in kopiči bogastvo maloštevilnega stanu, ki ne prinaša nikakih žrtev za celoto.

Položaj državnih uslužbencev — in to ne samo aktivnih nego pravtako tudi tistih, ki so po dolgoletnem trudu izmučeni zapustili svojo službo, to je državnih in samoupravnih upokojencev — je sedaj posebno težak, ko so se podražile življenjske potrebščine in ko so poskočile cene najemninam, ki so že doslej tvorile najobčutljivejši izdatek za državne uslužben-

ce in upokojence, ker dosegajo nesorazmerno višino v primeri s prejemki državnih uslužbencev in upokojencev. Sedanji njihovi prejemki nikakor ne odgovarjajo današnjim razmeram z današnjimi življenjskimi odnošaji. Zaradi naraščajoče draginje dejansko pada kupna moč dinarja, prejemki pa so se ponovno znižali.

Mestne občine izzivajo s svojo trošarinsko politiko draginjo v mestih, torej v krajih, kjer živi največ uslužbencev in upokojencev. Vse državne in samoupravne davščine se s povišanjem cen avtomatsko valijo na konsumenta, v prvi vrsti na uradnika in upokojenca, ker so odvisni od svojih stalnih dohodkov, ki so ostali isti od septembra 1935.

Tako je znižan standard uradniškega življenja, dasi je občeh gospodarska delavnost oživela in se dvignila v teku zadnjega leta. Državni uslužbenci in upokojenci so edina vrsta ljudi, ki ni mogla držati koraka z izpremenjenimi razmerami občeh znanega podraževanja. Cene rastejo še dalje in tendenca za podraževanje življenja traja tudi dalje. V letu 1935., ko so se državnim uslužbencem in upokojencem tako občutno znižali dohodki, se je znižanje opravičevalo z niskimi cenami življenjskih potrebščin. Kljub temu pa, da so tedanje cene med tem časom poskočile za 50 odstotkov, se nikdo ne spomni, da bi bilo treba državnim uslužbencem in upokojencem vrniti vse dohodke, kakor so bili pred uredbo iz septembra 1935.

Zaradi stalnega menjavanja cen življenjskih potrebščin so se dale državnim uslužbencem in upokojencem poleg rednih prejemkov tudi draginjske doklade, katerih naloga bi bila, da **izravnajo razliko med izdatki za predmete, neobhodno potrebne za dostojno življenje**, in med rednimi prejemki, ki pripadajo uslužbencu in upokojencu po zakonu. Doslej pa smo doživljali samo **zniževanje** draginjskih dokladov, nikdar pa njih povišanja. Zato je nujna potreba, da se draginjske doklade spravijo v sklad s splošnim povišanjem cen življenjskih potrebščin. Posebno so zainteresirani tisti uslužbenci in upokojenci, ki imajo rodbino, ker jim je ukinjena doklada za ženo, za otroke pa je znižana daleč izpod najskromnejših izdatkov za vzdrževanje.

Upamo, da bo kraljevska vlada našla primerno rešitev za ta problem, kakor je s svojim dosedanjim socialnim zakonodajstvom utrla pot dviganju gospodarsko

slabših slojev, in da bo sedaj tudi za državne uslužbenke in upokojence storila vse potrebno, ker so doslej potrpežljivo in lojalno prinašali velike žrtve v interesu celote, in da bo tako rešila ta stan propasti in pogube.

Sprejmite, gospod minister, tudi ob tej priliki izraz posebnega spoštovanja.

**Vodeča uprava vseh združenj upokojencev kraljevine Jugoslavije:**

tajnik: Kačić, s. r.      predsednik: Grabarić, s. r.

## Društvena kronika

### Preselitev društvene pisarne

Uprava Delavske zbornice je odgovorila društveno pisarno, ker jo rabi za lastne namene. Od 15. oktobra t. l. se nahaja pisarna na Bleiweisovi cesti v novi Slokanovi hiši na dvorišču. Hišna številka še ni označena. (Od „Delavskega doma“ na vogalu Gosposvetske in Bleiweisove ceste prva štirinadstropna hiša proti kolodvoru.)

### Dobava premoga za društvene člane

Kakor je bilo že objavljeno v septemberski številki „Upokojenca“, je centralna uprava drž. premogovnikov odklonila našo prošnjo za dobavo cenejšega premoga za društvene člane in nas je napotila na Nabavljalne zadruge državnih nameščencev.

Pogajanja s Trboveljsko premogokopno družbo so prišla zaradi tehničnih ovir na mrtvo točko. Tudi razgovori z nekaterimi ljubljanskimi trgovci s kurivom ni-

so uspeli v takem smislu, da bi društvo moglo akcijo uspešno izvesti.

Za letos ta akcija torej ni uspela, o čemur smo pismeno vse naročnike obvestili.

### Četrtnska vožnja po železnici za izredni občni zbor

Društvo je v smislu sklepa zadnjega občnega zbora vložilo prošnjo na ministrstvo saobračaja za znižano vožnjo za zunanje člane. Če bo prošnja ugodno rešena, bomo pravočasno objavili v dnevnikih.

O nadaljnjih korakih vseh banovinskih društev, ki so postali potrebni zaradi nove uredbe o povišanju prejemkov **aktivnim** uradnikom in zaradi izključitve upokojencev od tega povišanja in o katerih se že vršé dogovori in posvetovanja, bomo poročali v prihodnji številki. Za danes opozarjamo naše člane na naš uvodnik: „**Upokojenci prezrti in — potrti!**“

šanje naših prejemkov pa bo treba nove in večje obdavčbe prav gospodarskega sveta.

Tudi pohlep mora imeti svoje meje. Pri zaključku lista nam je dospela naslednja najnovejša vest iz Beograda: Na seji finančnega odbora Narodne skupščine se je sprejel načrt uredbe o povišanju prejemkov državnih uradnikov. To povišanje se začneja pri IV. položajni skupini 2. stopnje, v kateri bo znašala ta povišica 180 din mesečno. Doklade uradnikov v nižjih skupinah bodo razmeroma večje. Ta uredba dobi veljavo, kadar jo odobri ministrski svet.“ Tako somborska „Naša reč“.

Medtem pa se je razglasila usodna izjava g. ministra financ, da bodo povišanja deležni samo **aktivni** uradniki. O tem sklepu vlade govorimo na drugem mestu. Tukaj naj samo pripomnimo, da se nam je zdelo že zelo sumljivo, ker je g. dr. Stojadinović v svoji zgoraj po „Naši Reči“ posneti izjavi omenjal samo „uradniške prejemke“, ne da bi govoril tudi o pokojninah. Ker se nam je zdelo neverjetno in nemogoče, da bo vlada mogla povsem pozabiti na upokojence, ki imajo še manjše prejemke nego aktivni nameščenci, dasi nam je z neke strani došla vest o tej nameri vlade, smo vendar mislili, da kaj takega sploh ni mogoče in da je g. predsednik vlade le zaradi kratkoče na splošno govoril samo o uradniških prejemkih. Sedaj pa vidimo, da so bile njegove besede dobro preudarjene in da je že tedaj obstojala namera prezreti upokojence

## Posvetovalnica — informacije

### Povišanje plač in pokojnin državnih nameščencev

O tem predmetu smo pisali že večkrat in tudi v zadnji številki, primorani pa bomo pisati vse dotlej, dokler se naše zahteve ne izpolnijo.

O tem predmetu je napisalo tudi glasilo Upokojencev za dunavsko banovino v Somboru „Naša reč“ z dne 22. septembra t. l. članek z naslovom „Kdaj bo že enkrat zagledala dan nova uredba o dolidah?“

Med drugim piše „Naša reč“ naslednje:

„V nekaterih dnevnikih smo čitali, da je g. dr. Stojadinović predsednik vlade dne 12. septembra na širši konferenci v Veliki Kikindi med drugim govoril tudi o povišanju uradniških prejemkov in rekel tole: „Vprašanje povišanja uradniških prejemkov se študira v ministrstvu financ. Lahko Vam izjavim, da se bodo uradniški

prejemki v najkrajšem času povišali z ozirom na obstoječe gospodarske razmere.“

Po tem nova uredba o draginjskih dokladah še ni narejena, ker se to vprašanje še proučava v ministrstvu financ.“

Nadalje piše „Naša reč“: „Naraščanje draginje nas je že davno prehitelo, tako da se s povračilom tega, kar se nam je pred dvema letoma odvzelo, ta porast še ne bo dosegel.

Še nekaj. Gospodarski svet mora biti nekoliko skromnejši. Draginja je danes dosegla že vrhunec. Naša povišica, ki je šele v nastanku, ne sme biti povod, da se še dalje dvigajo cene stanovanjem, življenjskim potrebščinam in industrijskim izdelkom. Uvideti morajo, da s to povišico ne bomo mogli niti približno pokriti dosedanje razlike v draginji. Uvideti je treba, da bo državni proračun jedva prenesel tudi to obremenitev, za novo povi-

### Kuluk

Dopisi in vprašanja z raznih strani nam dokazujejo, kako se naši člani, pa tudi drugi upokojenci zanimajo za vprašanje kuluka. Naj bodo vsi uverjeni, da naše društvo tega vprašanja ne zanemarija in, ako so točno prečitali naše poročilo o delu delegacije, ki je bila letos v Beogradu, so iz njega izvedeli, da je delegacija izročila posebno spomenico zaradi odprave kuluka in da se ji je posrečilo tudi osebno govoriti z gospodom ministrom za gradnje, ki je sam priznal krivico dotičnih določil in obljubil, da bo to krivico popravil.

Kakor je našim čitateljem znano, je gospod minister in senator Ivan Hribar, ki posveča veliko pozornost vsem vpraša-

njem, tikajočim se upokojencev, vložil v senatu na ministra za gradnje posebno interpelacijo, ki smo jo objavili v 7. številki „Upokojenca“ z dne 28. julija t. l. Gospod senator Ivan Hribar se še vedno živo zanimala za usodo svoje interpelacije. To priča naslednje obvestilo, ki smo ga prejeli od gospoda senatorja in ki se glasi: „Gospod predsednik senata mi naznanja, da je gospod minister Kožulj obvestil, da odgovori na moje vprašanje glede kuluka, čim bo stvar na dnevnem redu. Prosil sem ga torej, naj jo dene na dnevni red ene prvih jesenskih sej.“

To je dokaz, da je vprašanje kuluka vedno predmet živega zanimanja.

Toda pri zadnji rekonstrukciji vlade se je gradbeni minister dr. Kožulj izločil iz vlade in njegov resort je prevzel dosednji minister prosvete g. Stošević. Bojimo se, da bo treba začeti borbo zoper kuluk znova in da bo treba novega truda, preden se nam bo zopet posrečilo prepričati novega šefa gradbenega resora o krivici, ki jo predstavlja kuluk zlasti za upokojence dravske banovine.

Poguma in volje za borbo zaradi tega nismo izgubili in zagnali se bomo v boj še z večjo silo. Zato ni treba obupavati. Nobena trdnjava ne pade pri prvem naskoku, temveč le po vztrajnem obleganju in trdovratnem naskakovanju. Resignacija nekega dopisnika, češ, da vidi, da je vsak trud zastonj, je prezgodnja in neosnovana.

### Zdravljenje raka z radijem

V 8. številki „Upokojenca“ smo objavili pojasnilo glede zdravljenja raka z radijem in smo zainteresirane za to napotili na zavod za radioterapijo v Zagrebu v Petrovi ulici št. 15. Sedaj smo prejeli od dveh strani obvestilo, da je treba prinesiti s seboj potrdilo kake blagajne, občine ali banovine, s katerim bi se jamčilo za plačilo stroškov zdravljenja. Kakor vidimo iz ene take informacije, morajo upokojenci, če hočejo uporabiti zdravljenje v zavodu za radio-terapijo v Zagrebu, predložiti zavodu potrdilo finančne direkcije, ki jim nakazuje pokojnino, da imajo pravico se zdraviti na državne stroške v javnih bolnicah. To potrdilo zadošča za vzprejem in eden izmed naših članov je bil tudi oproščen vsakega plačila. To informacijo objavljamo v vednost vsem našim članom in jih opozarjamo, naj nikar ne hodijo v Zagreb v institut za radiologijo brez potrdila finančne direkcije v Ljubljani.

### Sirote in doklade

Neka vdova, osebna upokojenka, lje več let prejela za svojo nedoletno hčerko, ki uživa po pokojnem očetu rodbinsko pokojnino, osebno doklado. Ko je izplačilna blagajna to pomoto naknadno ugotovila, ji je naložila vrnitev presežka, ki je nastal, ker po predpisih siroti ni šla osebna doklada. Pritožbo upokojenke je finančno ministrstvo kot neosnovano zavrnilo in takole utemeljilo svojo odločbo: Po čl. 22 uredbe o dokladah državnih upokojencev št. 37.600/I-35 (in ustreznih prejšnjih določbah) otrokom-sirotam, ki prejema rodbinsko pokojnino po očetu ali materi, pa imajo še živega drugega roditelja, ki je aktiven ali upokojen državni uslužbenec, ne gre osebna doklada, temveč ima njihov še živi roditelj pravico do rodbinske doklade zanje. Ker je v konkretnem primeru hčerka prejela rodbinsko pokojnino po očetu, ji osebna doklada ne pripada, temveč ima mati pritožnica pravico do rodbinske doklade zanj. Po tem je torej pritožnica nepravilno prejela osebno doklado za hčerko v označenem času. („Naš Glas“ št. 19 z dne 1. oktobra 1937).

### Uspeh tobačnih delavk

V septembrski številki „Upokojenca“ smo objavili pojasnilo ministra za finance, da osebne upokojenke (= provizionistke) tobačne tovarne ne morejo prejemati rodbinske pokojnine po umrlem možu (drž. nameščencu) po prejemkih zakonov iz l. 1923. in hkratu tudi svojo osebno provizijo od tobačne tovarne. Izplačilo provizij se jim je torej ustavilo.

Naš član upokojeni sodnik g. dr. Luce Treo, odvetnik v Ljubljani, nam je dal na razpolago v svrhu objave razsodbo državnega sveta z dne 15. junija t. l. št. 25322/35, po kateri se te provizije ne morejo smatrati kot pokojnine po smislu § 156. urad. zak. iz l. 1931 in čl. 153 urad. zak. iz l. 1923 in to tembolj zaradi dejstva, ker po § 1 Pravilnika o monopolskih ustanovah iz l. 1926. tobačne delavke ne spadajo pod uredbo uradniškega zakona.

Iz teh razlogov imajo torej tobačne delavke, ki uživajo provizije in so bile poročene s kakim drž. nameščencem, pravico do te provizije in do rodbinske pokojnine po možu.

Ukinjene provizije so se prizadetim delavkam deloma že izplačale oz. se bo to zgodilo, ko bo otvorjen za to potrebni kredit.

## Oglasi

### Dve parceli

v Dravljah, občina Ljubljana, v izmeri 600 do 800 kv. m sta na prodaj po 20 din kv. meter. Zelo ugodno za upokojence. Naslov prodajalca se izve v pisarni Društva upokojencev dravske banovine v Ljubljani.

### Lepo stanovanje

kuhinja, 2 veliki sobi, 1 mansarda, 2 balkona, vrt, s separiranim vhodom, oddam v Zg. Šiški. Vprašajte: Streliška ul. 26.

### Enodružinska vila

4 sobe, predsoba, velika kuhinja z vodovodom, električna luč, kopalnica, velika veranda, lep vrt s pritlikinami, se vsled selitve ugodno proda. Lepa priložnost za zaslužek, ker je pri gimnaziji. Gregorc, Šolska ul. 35. Murska Sobota.

### BLASNIKOVA „VELIKA PRATIKA“

za leto 1938 je izšla in se razpošilja za ceno din 5.— za vsak komad. Naročila na tiskarno J. Blasnika nasl., Ljubljana, Breg št. 10—12. Dobi se tudi v trgovinah. To je najbolj priljubljeni in najbolj razširjeni slovenski ljudski koledar že od nekdaj.

### Listnica uredništva

Anonimnim piscem iz Ljubljane: V svojem dopisu z dne 30. 8. t. l. vprašujete, ali je na mestu, ako se upokojencu na mrtvaškem odru okrasijo prsa s svetinjami in odličji nekdanje Avstrije? To vaše vprašanje je zelo delikatno in odgovor nanje kočljiv. V prvi vrsti je to stvar takta in okusa ter pijetete do pokojnika in mora biti prepuščeno zaostalim svojcem, da ravnajo po svojem okusu in po svojem občutku. Po našem mnenju pa ta stvar ni tako svet pretresujoča in važna, da bi mogla izzvati kake konflikte ali politične konsekvence. Kdor je dobil v Avstriji odlikovanje, si ga je moral kot Slovenec s poštenim delom in velikim trudom res zaslužiti; za politične usluge je Slovenec le redkokdaj dobil kako odlikovanje. V Avstriji Slovenci niso bili protežiranci in se jim odlikovanja niso sipala kar tako brez pravih in resničnih zaslug. Pravica do tega odlikovanja je odlikovancu ostala, četudi je država propadla, ker njegovo pošteno delo s tem ni bilo izbrisano. Zato mislimo, da ni umestno kratiti pokojnikom pravice do svetinj in odličij, četudi so jih dobili v prejšnji državi, zlasti če morda v sedanji državi sploh niso več aktivno služili.

Izdaja Društvo državnih upokojencev za Dravsko banovino v Ljubljani. Predstavnik dr. Ivan Vrtačnik. — Odgovorni urednik Anton Spendel. — Tisk J. Blasnika nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Predstavnik L. Mikuš. — Vsi v Ljubljani.